4 Ιανουαρίου 2015

Πιζηλά ή Καλικάντζαροι: Τα ξωτικά των Χριστουγέννων στον Πόντο

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Πιζηλά ή Καλικάντζαροι: Τα ξωτικά των Χριστουγέννων στον Πόντο
Στον Πόντο, όπως παντού άλλωστε στις παραδοσιακές κοινωνίες, ο κόσμος πίστευε σε δεισιδαιμονίες και προλήψεις, τις οποίες ξόρκιζαν όχι αγνοώντας τες αλλά… αποφεύγοντας τις κακοτοπιές.
Οι Πόντιοι λοιπόν πίστευαν ότι το Δωδεκαήμερο (από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Φώτα) βγαίνουν τα πίζηλα (οι καλικάντζαροι) και ενοχλούν τους ανθρώπους. Σε άρθρο του στην Ποντιακή Εστία (1953) ο Στ. Αθανασιάδης γράφει ότι οι καλικάντζαροι ονομάζονταν και κοντζολόζ. «Οι καλικάντζαροι ήσαν “αγραθρώπ'” με λανάρια στα κεφάλια τους, όπου κάρφωναν εκείνους που εύρισκαν να εργάζονται. Έπρεπε λοιπόν νωρίς τη νύχτα να κλείσουν τις πόρτες και να μην τις ανοίξουν παρά αφού φωνάξουν οι πετεινοί, οπότε κάθε “εξωτερικόν” σπεύδει να κρυφτεί κάτω στη γη όπου κατοικεί».

Για να προστατευτούν απέφευγαν να κάνουν νυχτερινές δουλειές έξω από το σπίτι και να πετάξουν νερά έξω το βράδυ. Επίσης για να μην πλησιάζουν τα… «εξωτερικά», έλεγαν ψιθυριστά διάφορες προσευχές. Οι καλικάντζαροι φέρονται να πείραζαν ιδιαίτερα τα παιδιά –ιδίως τα αβάπτιστα–, τις λεχώνες, τις νεόνυμφες και αδύναμα άτομα. Έκαναν ζημιές στα πράγματα του σπιτιού, στα ζώα και στους αγρούς. Το κουρίν, ένα κούτσουρο που κρατιόταν άσβεστο στο τζάκι, θωράκιζε τις οικογένειες από την εμφάνιση των πίζηλων, ενώ αν κάποιος χρειαζόταν να βγει έξω νύχτα έπρεπε να κρατά δαυλό αναμμένο.

Τα πίζηλα εξαφανίζονταν –ευτυχώς– τα Φώτα με τον αγιασμό των υδάτων, για να

επιστρέψουν και πάλι τα επόμενα Χριστούγεννα.

Ανάλογα με την περιοχή ονομάζονται και πίζουλα, πίζελα και πιζήαλα.

Πηγή: pontos-news.gr